मानिसक हकं विश्वव्यापी घोषणापत्र १९४८

प्रस्तावना

संसारका मानिस परिवारका सभै मानिसहानक भित्रभई निस्केलो सम्मान, बराबर र चोरे नासक्लार हकहानक सम्मानक लागि स्वतन्त्रता, न्याय र शान्ति आधार होख्लो,

मानिस हकहानक हेलाक परिणाम स्वरुप मानिजातक बुद्धिके जे चोट पुग्लार पुग्लार खालक नाराम्रो कामहान हाख्लो र मानिसजातके ढुक्क हाखिकिनी आफ्नो विश्वास र बोल्लार स्वतन्त्रताक उपभोग गरे पाउलाहार सभई मानिसहानक उपरोक इच्छया हाखिकिनी,

अत्याचार अनि दमनको विरुद्ध अन्तिम उपायको रुपमा विद्रोह गरे मानिसके बाध्य नागराए कानूनको शासनभई मानिसको हकके संरक्षण गरे अत्यावश्यक होखलोए ।

देशहानक माझमा साखाक जस्ने नाता बढाए पर्लो,

धेरेए देशके संघके मानिसहानके बडापत्रमा मानिसक आफ्नो हकहान र मानिसक मान अनिई बेटाबेटी माझ बराकर हकहान कहिकिनी धेएरे स्वतन्त्रताक साङ्डे सामाजक विकास अनिई जीवन उप्रो लेगेएके भित्रिही भइ आँट गरे,

सदस्य देशहान धेरेए देशक संघक साङ्डेक सहयोगमा मानिस हाकहान र आफ्नो स्वतन्त्रता पाई किनि संसारभरीई बराबर गरेए र जोगाए बाचा गरेए, र यी हक र स्वतन्त्रता पाएके लागि समान बरावर हखे परलार,

बड्कोसभाई सभइ मानिसहान र सभइ देशहानी पाउलार एउटा सभइको मापदण्डक रुपमा यी मानिसक हकक विश्वव्यापी घोषणापत्र घोषणा गरताइ र यी उद्देश्यक लागि सभई मानिस र समाजक सभई ठाउभई यी घोषणापत्रक सधई ध्यानमा धरिकिनी पढे र पढालार तरिका भइ यी हक र स्वतन्त्रताहानके बराबर जोगाए, देश अनि विदेशकठउमा, सदस्य देशक मानिसहान माझोमा, उन्ह्यानक ठउँ र ठउँक हक भित्रक हकहानके बराबर मान्लार विश्वास लेलो ।

धारा १

सभई मानिसहान मान र हकक आधारमा पाउले वितिके जे उनीहरु बुद्धि स्वतन्त्र र बराबर हकतात । उन्ह्यान बुद्धि लिहिकिनी आउलो हक्तात र आफनाइ र अरुके दाजुभाइक जस्ने बेवार गरे परताई ।

धारा २

जाति, वर्ण, लिंग, भाषा, धर्म, राजनैतिक अनि अरु विचारधारा, देश अनि गाँउ उत्पत्ति, सम्पत्ति, जन्म अनि अरु केई हैसियत जस्ने केही पनि आधारमा केही पनि किसिमको भेदभाव विना सभई मानिसके

राज कुमार बोटे
महासचिव
नेपाल बोटे समाज

यी घोषणापत्रमा लेखलो हक अनि स्वतन्त्रताहानको हक होखताई । यखरो साटो राजनीतिक, क्षेत्रधिकार अनि अरु देश अनि क्षेत्रसीन सम्बन्ध होखलो मानिस, कोही पनि स्वतन्त्र, संरक्षित, स्वशासन रहित अनि वाहिरो सत्ताभई शासित देश कलारजस्ने कोही पनि आधारमा भेदभाव नागरियताई ।

धारा ३
सभइ मानिसक जीवन स्वतन्त्रता र सुरक्षाक़ हक हख्ताइ ।
धारा ४
कखराइ पनि वान्लार अनि दास वनाई धारे नापाउलार ।
धारा ५
कखराइ पनि मानिसके जीउमा चोट नालगाए र नानारो वेवार नादेलार ।
धारा ६
सभइपट्टि कानुनको नजरनी सभइ मानिसक मानिसक जस्ने मान्यता पाउलार हक होख्ताइ ।

धारा ७

सभइ मानिसहानक नाछुट्टयाइकन कानुनक नजरमा वरावर होख्तात्। कानुनक आधारमा सभइके वरावर वेवार गरेताइ । सभइ मानिसहाके यी घोषणपत्र ।

धारा ८

सभइ मानिसहानके संविधान अनि कानुनक आफ्ने हकहान के नमान्लारके लागि सभइ धन्दा गरेसक्लार अदालत भइ नामरो उपचार पाउलार ।

धारा ९

कखराइ पनि आफ्ने इच्छया अनुसार छोपे पाउलार, नजरवन्दमा धरऐ वा देशभइ वाहिर नापठाए ।

धारा १०

सभइ मानिसहानके फौजदारी ओखरो उपर लगालो दोष फौजदारी दोष र ओखरो हक र गर्लार जिम्मा निरुपण गर्ते स्वतन्त्र र सभइ धन्दामा गरेसक्लार अदालत भइ वरावर नछुट्टयाइकन सभइ सुनाए पाउलार हक हख्ताइ ।

धारा ११

(१) दण्डनिय दोष लाग्लोके सभइ मानिस हानके सभइके सुनाएके आफ्ने वचाएके लागि चाहिएलार प्रमाणहान देहे र कानुन अनुसार दोषि होख्लो नाहाखुलुन्जेल सम्म दोषे नाहोख्लो हक हख्ताइ ।

राजकुमार बोटे
महासचिव
नेपाल बोटे समाज

(२ कोइ मानिसके धन्दा गर्ते खेरी देश विदेश दोषी हो कहिकन थाहा नापाउन्ते सम्म सजाय देहे नापाहेताइ । र अपराध गर्ते बेलाको पाउलार धेरे सजाय पनि देहे नापाउताइ ।

धारा १२
कखराइ पनि मानिसक अरुके कहे नामिलार जहान, घर अनि

धारा १३

१.सभइ मानिसक आफ्ने देशक सिमानाभित्र आयजाय गर्लार अनि विसे पाउलार स्वतन्त्रताको हक हख्ताई ।

२. सभइ मानिसक आफ्ने देश र अर्के देश छाडे पाउलार र आफ्ने देश फर्के पाउलार हक होख्ताइ ।

धारा १४

१.सभइ मानिसक धेरे खपिनासक्लार दुःख पाउनिसी अर्के देशनी पनि जाए पाउलार हक हख्ताइ ।

२. गैर-राजनीतिक अपराधहान अनि सभइ देशहानक उद्देश्य र सिद्धान्तहानक धन्दा भइ नजरमा आउलार मुद्धाहानके चाही यि हकनी धरे नसेताई ।

धारा १५

१.सभइ मानिसके देशक लागि माया देखाउलार हक हखताइ ।

२. कखराइ पनि मानिसके आफ्ने इच्छा अनुसार ओखरो देशभइ बाहिर गरे नपाहेताई । केही मानिसके पनि देश फेरे पाउलार हक हख्ताई ।

धारा १६

१. उमेर पुग्लो बेटा बेटी अनि बेटी जात देश अनि धर्मक आधारमा नाछेकिकन विहा गरिकन विसे पाउलार हक हख्ताई ।

२. दुलाहा दुलही दुईटैके स्वतन्त्र अनि मनमिलाइकन विहा हख्ताई ।

३. परिवार र गाँउ नाहाखि नहाख्लार कुरा हो । उसे गरे जहानी समाज र देश भई जोगिएलार हक हख्ताई ।

नेपाल बोटे समाज स्था. २०६१

राम कुमार बोटे
महासचिव
नेपाल बोटे समाज

धारा १७

१. सभइ मानिसके आफ्ने लागि र अरु मानिसहानसँग मिलिकन सम्पत्ति धारलार हक हख्ताइ ।

२.कखराई पनि मानिसके ओख्रो इच्छा नाहोखिकनजेल सम्पत्ति भई वाहिर गराए नपाह्यताई ।

धारा १८

सभई मानिसक आफ्नो कुरा धर्लार, वुद्धि लगालार, धर्मको स्वतन्त्रताको हक हख्ताई । यि भित्र ओख्राई आफै जे रोजलो धर्म अनि विश्वास गरे पाउलार र अक्सरैके लागि अनि अरुसी मिलिकिनी सभइ र अनि आफ्नै लागि पूजाआजा गरे पाउलार र आफ्ने धर्म मान्लार आफ्ने धर्म सिकालार विश्वास देखालार पूजा गरे पाउलार अनि अरु पनि स्वतन्त्रताहान परताई ।

धारा १९

सभई मानिसक कहे परलार कुराक स्वतन्त्रताक हक हख्ताई । यी हक भित्र कोएनी नाछेकीकन आफ्ने कुराहान धारे पाउलार स्वतन्त्रता , प्रत्येक व्यक्तिलाई विचार र अभिव्यक्ति स्वतन्त्रताको अधिकार हुनेछ । यस अधिकार अर्न्तगत विना हस्तक्षेप आफ्ना विचारहरु राख्न पाउने स्वतन्त्रता, सीमानाक वन्देज विना केही पनि माध्यम भई सूचना र कुराहान पाउलार, खोज्लार अनि प्रसार गरे पाउलार स्वतन्त्रता समेत पर्ताई ।

धारा २०

१. सभई मानिसक हल्ला नगरिकन एक ठाँउमा विसाएके अनि संगठन खोल्लार हक हख्ताई ।

२. कखराई पनि मानिसक कखराई पनि संगठननी विसे कर नलगाए ।

धारा २१

१. सभई मानिसक सोझौ अनि आफै छानलो मानिसहान भई आफ्ने देशक सरकारमा भाग लिए पाउलार हक हख्ताई ।

२.सभइ मानिसके आफ्ने देशक सभइ सेवामा वरावर पुगे पाउलार हक हख्ताइ ।

३. सरकारको शासन गरलार भरमानिसमा होखताई । ओसनो इछा आवाधिक अनि निष्पक्ष मतदानभई अभिव्यक्त गरेताई अनि ओसनो चुनाव गोप्य मतदान अनि ओसनो प्रकारको स्वतन्त्र मतदान तरिका भई गरेताई ।

राज कुमार बोहे
महासचिव
नेपाल बोहे समाज

धारा २२

गाँउको मानिसको हैसियतमा सभई मानिसके गाँउको सुरक्षाको हक होखताई ओसने सभई मानिसके देशको राष्ट्रिय कोशिस अनि आर्के देशको सहयोग भई अनि सभई देशको स्रोत अनि साधन जस्ने ओखरो मान अनि स्वतन्त्र मानिसको विकासको लागि नाहोखि नाहोखलार आर्थिक, सामाजिक अनि सांस्कुतिक हकहान उपभोग गरलार हक होखताई ।

धारा २३

(१) सभई मानिसके काम गरे, आफनो इछ्राय जागिर रोजलार अनि काम गरेके लागि रामरो अनि अनुकुल परिस्थतिको सुजना अनिकाम नापाउलो उपरो संरक्षण पाउलार हक होखताई ।

२.सभई मानिसके कोय पनि नाछुट्टयाइकन वरावर कामको लागि वराबर ज्याला पाउलार हक होखताई ।

(३) काम गरे सभई मानिस अनि ओखरो जहानको लागि मानवीय मान जस्ने जीविकाको वन्दोवस्तको लागि उचित अनि अनुकुल ज्याला पाउलार अनि आवश्यक होखने सामाजिक संरक्षणभई अनि अरु उपायहरुभइ ओसनोमा भरथेगको हक होखताई ।

४. सभई मानिसके आफनो हितको रक्षाको लागि ट्रेड युनियन खोललार अनि ओसनोमा भाग लेहे पाउलार हक होखताई ।

धारा २४

सभइ मानिसके इछ्राको काम समय सीमा अनि वेतन साँघेको आवधिक विदा साँघेको विश्राम अनि फुर्सतको हक होखताई ।

धारा २५

(१) सभई मानिसके ओखरो अनि ओखरो जहानको स्वास्थ्य अनि कल्याणको लागि खैलार कुरा, लुगा, विसलार ठाँउ अनि दवाई गरलार सुविधाहान अनि आवश्यकता जस्ने सामाजिक सेवाहान साँघे स्तरयुक्त जीवन यापन गरे हक होखताइ । जस्ने काम नापाउलो, विमारी, काम गरे नासकलार, विधवा,

राम कुमार बोटे
महासचिव
नेपाल बोटे समाज

वूढेसकाल अनि ओखरो कावुवाहिर अरु परिस्थितिमा साधन अनि स्रोतको आभावमा जीविकोपार्जनमा समस्या होखलो पार सुरक्षाको हक होखताई ।

(२) आमा अनि वच्चाहानके विशेष हेरचाह अनि सहायता पाउलार हक होखताई । विहा गरीकन अनि नागरिकन जन्मलो सभई बच्चाहानके बरावर सामाजिक संरक्षण उपभोग गरलार हक होखेपरताई ।

धारा २६

(१) सभई मानिसहानके पढे पाउलार हक हख्तोई । कमतीमा पनि आधुको अनि नाहोखि नाहोख्लार पढाइमा पैशा नालाग्ताई निःशुल्क । आघुको पढाई अनिवार्य होखताई । प्रविधिक अनि व्यवसायिक पढाई सभईके सजिलो होख्ताई अनि उच्चशिक्षा योग्यताको आधारमा सभईके बरावर रुपमा उपलब्ध होख्ताई ।

(२) पढाई, मानवीय मानिसहानको सभई विकास अनि मानिसहानको हक अनि आफ्ने स्वतन्त्रताको सम्मानलाई सुदृढ गरे पट्टि निर्देशित होख्ताई । पढाइए सभैई देश जाति अनि धार्मिक समूहहानमाझ समझदारी, सहिष्णुता अनि साखाहानको प्रवर्द्धन गर्लार अनि धेरेए देशके संघके शान्ती क़ायम गरलार कोशिसहानके आघु वढालार सहयोग गरताई ।

(३) आफनो वच्चाहानके देलार पढाई रोजलार आघुको हक आमा वाउके होख्ताई ।

धारा २७

१. सभई मानिसहानके आफनो गाँउको साँस्कृतिक जीवनमा स्वतन्त्र भईकन भाग लेलार, कला उपयोग गलार अनि वैज्ञानिक आघु वढलो अनि ओखरो उपयोगको फाईदाहान उपभोग गरलार हक होखताई ।

(२) सभवई मानिसहानको ओए रचना अनि सिर्जना गरलो कोही पीन वैज्ञानिक, सहित्यीक अनि कलात्मक कृतिभई पाउलार नैतिक अनि भौतिक लाभहानको समरक्षण गरलार हक होखताई ।

धारा २८

सभई मानिसको यी घोषणापत्रमा उल्लेख गरलो हक अनि स्वतन्त्रताहान सभई रुपमा पाउलार गरी सामाजिक अनि आर्को देशको व्यवस्थाको हक होखताई ।

धारा २९

राजकुमार बोटे
महासचिव
नेपाल बोटे समाज

(१) सभई मानिसके आफनो गाँउ पट्टि जिम्मा होखताई । ओखरो गाँउमा विसिकन मात्र मानिसको स्वतन्त्रता अनि सभई मानिसको विकास होखताई ।

(२) आफनो हक अनि स्वतन्त्रताको उपभोग गरे सभई मानिसय आरकाको हक अनि स्वतन्त्रताको आदार गरे परताई अनि प्रजातान्त्रीक गाँउको नैतिकता, सार्वजनिक व्यवस्था अनि सर्वसाधारणको भलाईको लागि चाहेलार उचित आवश्यकताहान पाउलार कानूनभई निर्धारित सीमा भित्र होखे परताई ।

(३) यी हक अनि स्वतन्त्रताहान धेरेए देशके संघके सिद्धान्त अनि उदेश्यहान आर्को होखलार गरी कोही पनि हालतमा उपभोग गरे नापाहेताई ।

धारा ३०

कोही देश, वर्ग अनि मानिसय यी घोषणापत्रमा उल्लेख गरलो हक अनि स्वतन्त्रताहानके कुठाराघात गरे उद्देश्यभई अनि ओखरो किसिमको काम गरेसकलार गरी अनि सक्ने गरी अनि काम गरलार गरी यी घोषणापत्रमा उल्लेख गरलो हक अनि स्वतन्त्रताहानके व्याख्य गरे नासकेताई ।

(१० डिसेम्वर १९४८ मा धेरेए देशके संघके महासभाभई पारित ।)

राज कुमार बोटे
महासचिव
केन्द्रीय नेपाल बोटे समाज